

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشور

اخلاق اسلامی انتخابات

دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه

اردیبهشت ۱۴۰۰

حجت الإسلام دكتور محمد حسن زمانى و جمعى از همكاران

ویراستار: جواد كاظم خانلو

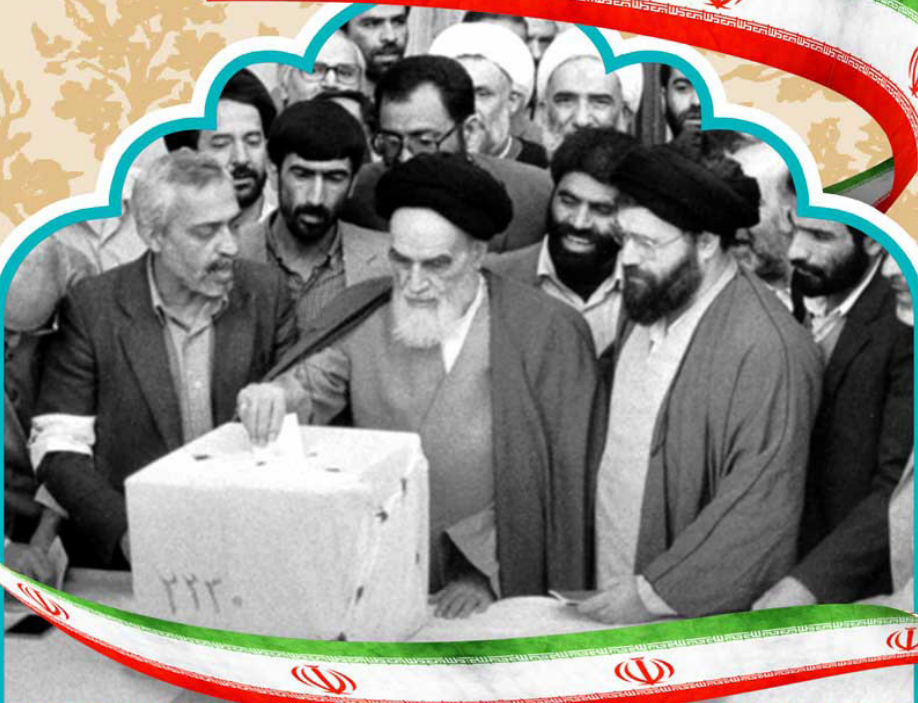
ناظر چاپ: محسن قادرى برمى

به سفارش: دفتر امور اجتماعى و سياسى حوزه‌هاى علميه

ناشر: مؤسسه انتشارات مركز مديريت حوزه‌هاى علميه

نوبت اول چاپ: اردیبهشت ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

امام خمینی رحمته الله :

«از آقایان کاندیداها و دوستان آنان انتظار دارم که اخلاق اسلامی - انسانی را در تبلیغ برای کاندیدای خود مراعات؛ و از هر گونه انتقاد از طرف مقابل که موجب اختلاف و هتک حرمت باشد خودداری نمایند.»

(صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۱۲)

میزان رأی
ملت است

رهبر معظم انقلاب دام ظلّه :

در انتخابات... جناح‌های مختلف کشور، بد اخلاقی و بدگویی و اهانت و تهمت و این حرف‌ها را مطلقاً راه ندهند. این از آن چیزهایی است که اگر پیش بیاید، دشمن از او خوشحال می‌شود.

(۱۳۸۶/۱۰/۱۹)

فهرست

- پیشگفتار آیت الله اعرافی دامت برکاته ۸
- مقدمه ۱۱
- بخش اول: اصول و ارزش‌های اخلاقی سیاسی، اجتماعی و عمومی
- انتخابات ۱۴
- ۱- دین محوری و ارزش‌گرایی اسلامی ۱۵
- ۲- حضور حداکثری ۱۶
- ۳- انتخاب اصلح ۲۲
- شاخص‌ها و ملاک‌های کاندیدای اصلح ۲۶
- ۴- حفظ احترام و شخصیت دیگران و پرهیز از اهانت و تهمت و غیبت و تحقیر ۲۹
- ۵- روش تبلیغات اثباتی به جای سلبی و تخریب یکدیگر ۳۳
- ۶- قانون‌مداری در همه مراحل انتخابات ۳۵
- ۷- تبعیت کامل از دستورات رهبری ۳۷
- ۸- حفظ وحدت ملی در گرو احترام متقابل ۳۹
- ۹- حفظ اقتدار و اسرار نظام و پرهیز از سیاه‌نمایی ۴۱
- ۱۰- حق محوری و رعایت انصاف و عدالت ۴۳

- ۱۱- پرهیز از وعده‌های دروغین و وفای به عهد و امانت داری ۴۵
- ۱۲- تبلیغات سالم و پرهیز از اسراف و سوء استفاده از امکانات دولتی ... ۴۸
- ۱۳- حفظ هشیاری در برابر سوء استفاده دشمنان انقلاب اسلامی ۵۰
- ۱۴- شیرینی الفت پس از انتخابات ۵۲
- ۱۵- انتخابات، آزمون الهی ۵۳
- بخش دوم: آیین رفتاری انتخابات گروه‌های جامعه ۵۴
- الف. مجریان و برگزارکنندگان (وزارت کشور، هیأت‌های اجرایی، نیروهای انتظامی و...) ۵۵
- ب. ناظران (شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی (در انتخابات شوراها) و قوه قضائیه و عوامل نظارتی آن‌ها) ۵۷
- ج. مطبوعات و رسانه‌ها ۵۸
۱. رسانه‌های دولتی و عمومی ۵۸
- ۲: رسانه‌های خصوصی ۵۸
- د. نخبگان و شخصیت‌های تأثیرگذار ۶۰
- هـ. داوطلبان، نامزدها، احزاب و ستادهای انتخاباتی ۶۱
- و. انتخاب‌کنندگان ۶۳
- منابع ۶۴

مشور اخلاق اسلامی امتحانات

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال النبي ﷺ: **انما بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ**^۱

تجلی فضائل اخلاقی در جان و رفتار آحاد جامعه یکی از مهم ترین اهداف و فلسفه بعثت همه پیامبران الهی به ویژه خاتم پیامبران حضرت محمد ﷺ است که آفریدگار هستی مدال «إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ»^۲ را به ایشان عنایت فرمود.

زندگی در فضای آکنده از عطر فضائل اخلاقی بهشت و زندگی آلوده به رذایل اخلاقی جهنم است، پدیده بزرگ انتخابات در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران یکی از عرصه های مهم حیات اجتماعی ملت مؤمن و رشید ایران است که می بایست جلوه گاه فضائل اخلاقی و الگویی برای انتخابات دیگر کشورهای اسلامی و غیراسلامی جهان معاصر گردد، متأسفانه علی رغم برگزاری ده ها انتخابات ارزشمند در تاریخ چهل ساله انقلاب اسلامی شاهد برخی رفتارهای غیراخلاقی از بعضی کاندیداها و ستادهای تبلیغاتی آنان بودیم که می بایست دامن نظام اسلامی از این آلودگی پاک می گشت.

۱. مکارم الاخلاق، رضی الدین حسن بن فضل طبرسی ص ۸؛ بحارالانوار، علامه مجلسی ج ۶۷ ص ۳۷۲.

۲. قلم / ۴.

نوشتار حاضر «منشور اخلاق اسلامی انتخابات» مجموعه رهنمودهای الهام گرفته از آیات شریفه قرآن، احادیث نورانی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام، رهنمودهای پیشوای بزرگ انقلاب امام خمینی رحمته الله و رهبر فرزانه امام خامنه‌ای دام ظلّه است که در نشست‌های هم‌اندیشی چندین نهاد عالی حوزوی بررسی گشته و محصول خرد جمعی آن فرهیختگان حوزوی است که به همت دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه تهیه و تدوین گشته و به محضر تعدادی از مراجع معظم تقلید حفظهم الله تقدیم شده‌است، امید است که مضامین آن مورد توجه همه حوزویان کشور، طلاب، اساتید، مدیران، مسئولان دستگاه‌های مربوطه نظام اسلامی، جوانان انقلابی، نامزدهای انتخاباتی، ستادهای تبلیغاتی آنان و عموم ملت مؤمن و رشید ایران قرار گیرد.

علیرضا اعرافی

مدیر حوزه‌های علمیه

مشور اخلاق اسلامى آتخابات

مقدمه

«إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا...»^۱

خداوند به شما فرمان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبان آن برسانید.

قال الباقر عليه السلام:

«مَنْ اتَّمَنَ غَيْرَ مُؤْتَمِنٍ فَلَا حُجَّةَ لَهُ عَلَى اللَّهِ»^۲

کسی که غیر امین را امین و معتمد شمارد، حجتی بر خدا ندارد.

مقدمه

جامعیت و در آمیختگی «اسلامیت» و «جمهوریت» در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، ابتکار بزرگ مرد قرن اخیر، حضرت امام خمینی رحمته الله بود که با تدبیر داهیانیه رهبر عظیم‌الشان انقلاب، آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای دامنه‌الله، تداومی توأم با تعالی و تکامل را تاکنون شاهد بوده‌است و به توفیق الهی آینده‌ای پرفروغ و توفیق را پیش رو دارد.

فراوانی برگزاری انتخابات با تنوع چشم‌گیر آن در این نظام مقدس، گویای احترام و ارزش‌گذاری و نقش‌بخشیدن حاکمیت به آراء مردم است؛ نقشی که در همه ساحت‌های کلان سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در گستره فراگیر تمامی شئون حاکمیت، تبلور مردم‌سالاری دینی است. بنابر فرمایشات مقام رهبری دامنه‌الله در بیانیه گام دوم «معنویت و اخلاق، جهت‌دهنده‌ی همه‌ی حرکتها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی و نیاز اصلی جامعه است؛ بودن آنها، محیط زندگی را حتی با کمبودهای مادی، بهشت می‌سازد و نبودن آن حتی با برخورداری مادی، جهنم می‌آفریند»^۳

۱. نساء/۵۸.

۲. کافی، ج ۵، ص ۲۹۹.

۳. بیانیه گام دوم؛ ۲۲ بهمن ۱۳۹۷.

تدوین و انتشار منشورهای اخلاقی در عرصه‌های مختلف زندگی بشر، از راهکارهای مؤثر در ترویج اخلاق و نهادینه‌سازی آن، عمل به موازین اخلاقی است. مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه با توجه به رسالت اساسی خود در پشتیبانی از نظام، منشور ۱۵ ماده‌ای اخلاقی انتخابات را که برگرفته از فرهنگ فاخر اسلام عزیز می‌باشد، ارائه می‌نماید.

بنابراین بایسته است همه‌ی ما با رعایت مفاد این منشور، از سوءاستفاده دشمنان فرصت‌طلب پیشگیری نموده و ضمن شرکت حداکثری و دقت و ظرافت در گزینش و تبلیغ کاندیدای اصلح، انتخاباتی اخلاق‌نشان را برای درس‌آموزی همه جوامع بشری به ویژه مدعیان دروغین دموکراسی، در تاریخ ایران اسلامی به ثبت رسانیم.

امید است مسئولان و گروه‌های دخیل در انتخابات به‌ویژه نامزدهای محترم که تصمیم دارند مدیریت بخشی از نظام اسلامی را به عهده گیرند، رهنمودهای وحیانی و حیات‌بخش برگرفته از آیات قرآن کریم را سرلوحه اقدامات و فعالیت‌های خود قرار دهند.

قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا - [فَعَلَيْهِ أَنْ يَبْدَأَ] فَلْيَبْدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَ لِيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بَسِيرَتَهُ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ وَ مُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَ مُؤَدِّبُهَا أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مُؤَدِّبِهِمْ»؛

کسی که خود را رهبر مردم قرار داد، باید پیش از آن که به تعلیم دیگران پردازد، خود را بسازد، و پیش از آن که به گفتار تربیت کند، با کردار تعلیم دهد، زیرا آن کس که خود را تعلیم دهد و ادب کند سزاوارتر به تعظیم است از آن که دیگری را تعلیم دهد و ادب بیاموزد.^۴

مشور اخلاق اسلامی انتخابات

بخش ۱

اصول و ارزش‌های اخلاقی، سیاسی،
اجتماعی و عمومی انتخابات

اصول و ارزش های اخلاقی، سیاسی، اجتماعی و عمومی انتخابات

مهم ترین اصول و ارزش های اخلاقی، سیاسی و اجتماعی عبارتند از:

۱- دین محوری و ارزش گرایی اسلامی

در جامعه دینی ایران ما، چه اکثریت قاطع مسلمان و چه اقلیت های دینی به طور عمیق به ارزش های الهی و دینی گرایش دارند؛ قرآن کریم رمز دین گرایی انسان را فطرت الهی او معرفی نموده است؛ «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا»؛^۵ پیامبران هم طبق بیان امیر مؤمنان علی علیه السلام برای یادآوری آگاهی های فطری انسان ها آمده اند؛ «فَبَعَثَ فِيهِمْ رَسُولَهُ، وَوَاتَرَ إِلَيْهِمْ أَنْبِيَائَهُ، لِيَسْتَأْذُوهُمْ مِيثَاقَ فِطْرَتِهِ»؛^۶ به جهت همین بیداری فطرت هاست که ملت ما طالب حاکمیت خدا و تحقق آموزه ها و ارزش های الهی هستند. «حاکمیت» یعنی برنامه ریزی و قانون گذاری برای زندگی بشر از تولد تا مرگ در همه ابعاد فردی و اجتماعی و ... ، و تنها کسی که شایستگی قانون گذاری دارد، خداوند است؛ «إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ»^۷ از این روی همه ملت مؤمن و متدین ایران اعم از مسلمانان و غیر مسلمانان رعایت اخلاق دینی و تلاش برای حاکمیت معنویت را در همه قلمروهای زندگی فردی و اجتماعی ضروری می شمارند که پدیده مهم انتخابات یکی از آنها است. این گرایش بستری مناسب برای برگزاری یک انتخابات الگو و انتخاب متدین ترین افراد برای مدیریت کشور می باشد.

۵ . روم / ۳۰ .

۶ . نهج البلاغه، خطبه ۱ .

۷ . انعام / ۵۷ .

۲- حضور حداکثری

حضور شکوهمند همه مردم در انتخابات، نشانه پشتوانه مردمی این نظام اسلامی در نگاه دوستان و دشمنان جهانی ما است. مهم تر آنکه وقتی خداوند بزرگ فرمان مشورت و گرفتن رأی مردم را به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم صادر می کند، «وَشَاوَرَهُمْ فِي الْأَمْرِ»^۸؛ لازمه آن نیز وجوب مشورت دادن و اظهار رأی بر تک تک مسلمانان است و به همین جهت است که خداوند یکی از نشانه های جامعه مؤمن را مشورت و هم اندیشی و عرضه آراء در امور اجتماعی شان بر می شمرد؛ «وَأْمُرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ»^۹؛ در این فرهنگ دینی می توان با قاطعیت شرکت هر مسلمان در انتخابات نظام اسلامی را یک فضیلت و فریضه الهی دانست که هر برگ رأی آن گامی در راستای تحکیم نظام اسلامی است که ثمره خون همه شهیدان انقلاب بلکه شهداء تاریخ تشیع و اسلام و میوه شیرین نهضت عاشورای امام حسین علیه السلام است. بر این اساس شرکت در انتخابات هم یک اقدام نیک و مصداق «وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى»^{۱۰} است و هم صف های رأی دهندگان مصداق بارز صف متحد مجاهدان است که خداوند در قرآن اینگونه مجبانه ستوده است: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بَيِّنَاتٍ مَرُصُوصًا»^{۱۱}

بر پایه این نگاه خداگرایانه است که پیشوای بزرگ ملت ایران، امام خمینی رحمته الله علیه و رهبر فرزانه و ولی امر زمان امام خامنه ای دام ظلته حکم وجوب شرکت در انتخابات را صادر کرده اند.

۸. آل عمران / ۱۵۹ .

۹. شوری / ۳۸ .

۱۰. مائده / ۲ .

۱۱. صف / ۴ .

امام خمینی رحمته:

«به زن و مرد و آن کسی که به حد رأی دادن قانونی رسید، واجب است این مسئله که در پای صندوق‌های تعیین رئیس جمهور حاضر بشوند و رأی بدهند. چنانچه سستی بکنید، کسانی که می‌خواهند این کشور را به باد فنا بدهند، ممکن است پیروز بشوند. باید همه شما، همه ما، زن و مرد، هر مکلف همان طور که باید نماز بخواند، همان طور باید سرنوشت خودش را تعیین کند. ما یک سیلی خوردیم از اشتباه، ما همه این نابسامانی‌هایی که الان داریم برای اینکه اشتباه کردیم، نباید اشتباه تکرار شود.»^{۱۲}

«لازم است ملت عزیز، رشد و استقامت و پایداری خود را در پیشگاه خالق و صاحب اسلام و در نزد جهانیان و در پیش چشمان حیرت‌زده دشمنان و بدخواهان اسلام که شما را با تهمت‌های گوناگون هدف قرار داده و وفاداری شما عزیزان متعهد به جمهوری اسلامی را مورد سؤال و تردید انگاشته‌اند، ثابت و با شور هرچه بیشتر یکپارچه در این امری که حفظ حیثیت جمهوری اسلامی و ملت شریف بسته به آن است به سوی صندوق‌های رأی چون موجی خروشان و دریایی مواج، با صفوفی فشرده رفته رأی خود را به شخصی که متعهد به اسلام و خدمتگزار به ملت و کشور و حامی مستضعفان و دارای بصیرت در امر دین و دنیا و منزله از گرایش به شرق و غرب و مکتب‌های انحرافی و دارای دید سیاسی است، بدهند. امروز شرکت در انتخابات ریاست جمهوری نه فقط یک وظیفه اجتماعی و ملی است، بلکه یک وظیفه شرعی اسلامی و الهی است که شکست در آن، شکست جمهوری اسلامی است، که حفظ آن بر جمیع مردم از بزرگترین واجبات و فرایض است و وسوسه در آن از شیطان بلکه عمال شیطان بزرگ است.»^{۱۳}

۱۲. صحیفه امام، ج ۱۵، ص ۲۸.

۱۳. صحیفه امام، ج ۱۵، ص ۱۷.

«از جمله اموری که اجانب به آن دامن می زنند، مسئله انتخابات است. هر انتخاباتی که در ایران می شود آن‌ها می گویند: **مردم این دفعه نمی آیند**، مردم سست و خسته شده‌اند. اما مردم هر دفعه بهتر از دفعه قبل شرکت کرده‌اند. الان هم عده ای در خارج نشسته‌اند و تبلیغ می کنند که این دفعه دیگر مردم خسته شده‌اند و شور سابق را ندارند و از این قبیل حرف‌ها اینها اکثراً عقده‌هایی در دل دارند و روی همین عقده‌هاست که این صحبت‌ها را می کنند. اگر عقده‌های درونی آن‌ها حل می شد، چنین صحبت‌هایی را نمی کردند. همین‌هایی که مردم آن‌ها را از ایران بیرونشان کرده‌اند، در خارج نشسته‌اند و می گویند مردم با ما هستند و مردم سست و خسته شده‌اند.»^{۱۴}

«**اگر مسامحه کنید، مسئول هستید پیش خدای تبارک و تعالی**، اگر نروید و رأی ندهید و آن‌ها که جدیت دارند به اینکه وارد بشوند و به هم بزنند اوضاع ایران را آن‌ها خدای نخواستہ بروند، مسئولیتش به عهده شما است مستقیماً، **مسئولیت همه طبقات دارند، مراجع مسئولند، علما مسئولند، ائمه جماعت مسئولند، خطبا مسئولند، تجار مسئولند، بازرگانان مسئولند، دانشگاهی‌ها مسئولند، طلاب علوم دینیہ مسئولند، کارگروها مسئولند، همه مسئولند.**»^{۱۵}

«ما مکلفیم در امور سیاسی دخالت کنیم، مکلفیم شرعاً، همان‌طور که پیغمبر ﷺ می کرد، همان‌طور که حضرت امیر علیه السلام می کرد. در این ایام که اعلان می کنند مسئله انتخابات رئیس جمهور [است]، آن اشخاص که در حوزه‌ها هستند باید دست از کارها بردارند و راه بیفتند تو شهرها و دهات و روستاها و آن جاهای دورافتاده و کمک کنند و اگر نکنند، فردا مسئولند پیش خدا.

۱۴. صحیفه امام، ج ۱۷، ص ۱۳۳.

۱۵. صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۶.

مردم را دعوت کنند به دخالت در امور، به انتخاب یک رئیس جمهور صحیح، کمک کنند برای رساندن صندوق‌ها به روستاهای دور افتاده، اگر شما نکنید، آنهایی که بر ضد شما هستند، می‌کنند این کار را، تبلیغ می‌کنند آنجاها. شماها مبلغ اسلام هستید، امروز تبلیغ اسلام برای حفظ خود اسلام [است].»^{۱۶}

امام خامنه‌ای دام‌ظله:

«هر کسی به استحکام نظام علاقه‌مند است، هر که به اسلام علاقه‌مند است، هر که به ملت ایران علاقه‌مند است برای او عقلاً و شرعاً واجب است در انتخابات شرکت کند.»^{۱۷}

«برگزاری پرشور انتخابات و حضور همگانی مردم در پای صندوق‌های رأی، تضمین‌کننده‌ی امنیت کشور خواهد بود زیرا دشمنان از پشتوانه‌ی مردمی نظام بیش از امکانات تسلیحاتی آن هراس دارند.»^{۱۸}

«انتخابات در کشور ما یک فرصت بسیار بزرگ است و نباید از دست داد. مخالفین جمهوری اسلامی نمی‌خواهند از این فرصت استفاده شود. این یک امکان برای ملت است، یک ظرفیت بزرگ برای پیشرفت کشور است، شور انقلابی مردم را نشان می‌دهد وقتی مردم در انتخابات شرکت کنند و شور خود را نشان دهند موجب امنیت کشور و پس زدن طمع دشمن می‌شود هرچه انتخابات پرشورتر و با اقبال عمومی مردم بیشتر همراه شود اثرات و منافعش

۱۶. صحیفه امام، ج ۱۵، ص ۱۶۸.

۱۷. ۱۳۸۸/۳/۱۴.

۱۸. ۱۳۹۸/۱۱/۱۶.

برای کشور و مردم بیشتر خواهد بود. دشمن این را نمی خواهد لذا نزدیک انتخابات که می شود شروع می کنند می گویند آزادی نیست، گاهی می گویند مهندسی است و... برای اینکه مردم را دلسرد کنند. حقیقت این است که انتخابات برای کشور یک افتخار و فرصت است یک ذخیره و امکان است که اگر شرکت پرشور مردم باشد به آینده کشور کمک می کند. اگر این شرکت پرشور با انتخاب درست همراه شود که نیروی کار آمد و با ایمان و پراگیزه و علاقمند به کار انتخاب شود نور علی نور است و آینده کشور را تضمین خواهد کرد. علاج دردهای مزمن کشور در پرشوری انتخابات و حضور عمومی مردم و انتخاب اصلح و مناسب در انتخابات ریاست جمهوری است.»^{۱۹}

«دشمنان امید دارند که انتخابات یا سرد باشد، تا بتوانند بگویند مردم به نظام اسلامی علاقه ای ندارند؛ یا دنبال انتخابات، فتنه به وجود بیاورند.»^{۲۰}

«حقیقتاً انتخابات، سیلی به چهره ی دشمنان این ملت است.»^{۲۱}

«من عرض بکنم رأی دادن ... پیش خدای متعال دارای ثواب است؛ ولو انسان در تشخیص اشتباه هم کرده باشد. البته اگر تشخیص درست داده باشد، این ثواب مضاعف می شود. خود رأی دادن، خود رفتن پای صندوق، خود شرکت در این آزمون بزرگ، پیش خدای متعال دارای ثواب است. خدای متعال شاهد و ناظر عمل ماست «وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»؛^{۲۲} عمل

۱۹. ۱۳۹۹/۱۱/۲۹

۲۰. ۱۳۹۲/۰۳/۱۴

۲۱. ۱۳۹۰/۱۲/۱۰

۲۲. توبه/۱۰۵

کنید، اقدام کنید، خدا اقدام شما را می بیند، پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله اقدام شما را می بیند، مؤمنین اقدام شما را می بینند، از حضور شما در پای صندوقها مؤمنین سایر کشورها هم خرسند می شوند. این دشمنان نادان ما، دشمنان احمق ما همین سردمداران سیاست آمریکائی که نسبت به این انتخابات این همه اظهار حساسیت کردند، موجب شده است که ملت های مسلمان نسبت به این انتخابات حساس شده اند؛ همه گردن می کشند ببینند ملت ایران در این انتخابات چه می کند؟ چه جور وارد صحنه ی انتخابات می شود و چه کسانی را انتخاب می کند. آمریکائی ها گفتند ما مایلم فلان جور آدم ها باشند، فلان جور آدم ها نباشند، ملت های مسلمان نگاه می کند ببینند نسخه ی آمریکائی در ایران عمل شد یا نسخه ی ایرانی و اسلامی عمل شد. آنچه که آمریکائی ها می خواهند، مخالف منافع ایران است.»^{۲۳}

«از پایه های اقتدار ملی همین است که مردم پای صندوق های رأی بروند و رأی بدهند و رئیس جمهور را انتخاب کنند. انتخابات را یک حادثه ی کوچک نگیرید. همه ی انتخاب های کشور همین طور است؛ **اما انتخاب ریاست جمهوری مهم تر است.** انتخابات ریاست جمهوری، مظهر آزادی و قدرت انتخاب و رشد ملت ایران است.»^{۲۴}

«من بارها گفته ام که اصل حضور مردم در انتخابات حتی از انتخابات اصلح هم مهم تر است؛ گرچه انتخاب اصلح هم بسیار اهمیت دارد.»^{۲۵}

۲۳. ۱۳۸۶/۱۲/۲۲.

۲۴. ۱۳۸۰/۰۲/۲۸.

۲۵. ۱۳۸۴/۲/۱۷.

«آنچه که باید به عنوان راهبرد اساسی مورد نظر همه باشد عبارت است از حضور حداکثری مردم.»^{۲۶}
 «حضور در سر صندوق‌های رأی مشت محکمی به دهان آن‌ها (دشمنان) است.»^{۲۷}

«هرچه افراد از جهات و جناح‌های مختلف بیشتر در انتخابات شرکت کنند این برای نظام بهتر است؛ برای شورای نگهبان هم بهتر است. ما باید کاری کنیم که این امکان و وسیله برای ورود انتخاب اشخاص بیشتر فراهم بشود نباید طوری باشد که یک جریان ولو در یک شهر خاص احساس بکند که در این انتخابات وارد نیست. باید طوری باشد که در همه جا همه احساس کنند که می‌توانند آن فرد مورد نظر خودشان را واقعاً آزادانه انتخاب بکنند.»^{۲۸}

۳- انتخاب اصلح

دقت مردم مؤمن در انتخاب شایسته‌ترین نامزدها، نقش کلیدی در سرنوشت آینده مدیریتی ارشد کشور و ریاست جمهوری و نیز تدوین قوانین و رویکردهای نمایندگان مجلس دارد.

قرآن کریم در آیات متعدد به ضرورت انتخاب اصلح و واجد شرایط اشاره می‌کند مثلاً: معیارهای پیشنهادی یکی از دختران حضرت شعیب عَلَيْهِ السَّلَام را برای انتخاب حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام به عنوان کارگزار صالح، داشتن صلاحیت لازم یعنی توانمندی بر انجام مسئولیت و امانت‌داری ارزش‌ها معرفی می‌کند؛ «قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ

۲۶ . ۱۳۸۳/۸/۲۴

۲۷ . ۱۳۸۸/۲/۲۲

۲۸ . ۱۳۷۰/۱۲/۴

القَوِيُّ الْأَمِينُ»؛^{۲۹} یکی از آن دو دختر (صفورا) گفت: ای پدر این مرد را (که به شجاعت و امانت آراسته است) به خدمت خود اجیر کن که بهتر کسی که باید به خدمت برگزینی کسی است که توانا و امین باشد.

البته چنان که مردم باید در صدد شناسایی و انتخاب اصلح باشند، لازم است تا شخصیت‌های توانمند و انقلابی مؤمن که صلاحیت و توانمندی‌های لازم برای تصدی نمایندگی مجلس یا مدیریت کشور را دارند و صالح‌تر از دیگران اند قدم به پیش نهاده و آمادگی خویش را برای خدمت‌گزاری به مردم اعلام نمایند. اما متأسفانه گاهی اوقات شاهد وقوع افراط و تفریط در موضوع کاندیداتوری هستیم؛ زیرا بسیاری از کسانی که خود می‌دانند اصلاً شایستگی و تخصص و توانمندی تصدی مقام ریاست‌جمهوری یا نمایندگی مجلس شورای اسلامی یا خبرگان رهبری را ندارند اقدام به ثبت‌نام نموده که غالباً محصول انگیزه‌های مادی مانند: کسب ثروت و قدرت و شهرت و ندرتاً محصول جهالت و خودبزرگ‌بینی است.

ایشان باید بدانند که اگر بر فرض مورد تأیید مراجع قانونی قرار گرفته و رأی اکثریت مردم را نیز به دلایلی به دست آورند در حالی که توانمندتر و شایسته‌تر از آن‌ها در جامعه وجود دارد، طبق حدیث شریف امام صادق علیه السلام در زمره گمراهان و بدعت‌گذاران ثبت خواهند شد؛ «عَنْ الْفَضِيلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ مَنْ خَرَجَ يَدْعُو النَّاسَ وَ فِيهِمْ مَنْ هُوَ أَعْلَمُ مِنْهُ فَهُوَ ضَالٌّ مُبْتَدِعٌ وَ مَنْ ادَّعَى الْإِمَامَةَ وَ لَيْسَ بِإِمَامٍ فَهُوَ كَافِرٌ»؛^{۳۰} فضیل بن یسار گفت از امام صادق علیه السلام شنیدم فرمود: اگر از میان مردم کسی بیاید و خروج کند

۲۹. قصص/۲۶.

۳۰. وسائل الشیعة، حر عاملی، ج ۲۸، ص ۳۵۰.

و دعوت به طرف خودش نماید و خودش را به عنوان ولی امر معرفی کند در حالی که در بین آنان شخص اعلم وجود داشته باشد این شخص گمراه است و بدعتی ایجاد کرده است.

چنان که بالعکس در بین حوزویان و دانشگاہیان و طیف‌های نخبه دیگر کشور شخصیت‌های توانمند و مخلص و متخصص و موقری هستند که اصلاً در این گونه میدان‌های انتخاباتی پا نمی‌گذارند، گرچه با داشتن سوابق مدیریتی موفق کشوری یا علم و اجتهاد نقش آفرین در جامعه، صلاحیت کامل برای ریاست جمهوری یا مجلس خبرگان را دارا می‌باشند و یا اشخاصی به خاطر دانش و تخصص و سلامت و عدالت‌طلبی خویش شایستگی قانون‌گذاری در مجلس را دارند اما به خاطر آلوده نشدن شخصیتشان به درگیری‌ها و آفت‌های اجتماعی و حسادت‌ها و بی‌اخلاقی‌های حاصل انتخابات و یا احتمال رأی نیاوردن و یا اشتغال به خدمت بی‌دردسر در مقایسه با آن مدیریت‌های پرمشغله کلان، انزوا و عزلت را ترجیح داده و میدان را برای ورود افراد ضعیف‌تر آماده می‌کنند، غافل از آنکه عزلت‌گزینی از مسئولیت‌های سنگین اجتماعی در جامعه اسلامی در اسلام مذموم است و سیره انبیا الهی عرضه توانمندی خویش بر جامعه و اعلام آمادگی تصدی مدیریت‌های سنگین است؛ چنان که حضرت یوسف علیه السلام وقتی شاهد بحران اقتصادی کشاورزی در آینده کشور مصر شد خود با صراحت پیشنهاد کرد که وزارت اقتصاد و خزانه‌داری و کشاورزی را به‌عهده بگیرد و برای اثبات لیاقت خویش دو ویژگی (امانت‌داری و دانش و تخصص) خود را بیان کرد و فرمود: «قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ»^{۳۱} (یوسف) گفت: «مرا سرپرست خزائن سرزمین (مصر) قرار ده، که نگهدارنده و آگاهم.»

امام علی علیه السلام حق زمامداری جامعه را ویژه کسانی می‌داند که صلاحیت و توانمندی بر انجام مدیریت و علم و دانش بیشتری به آموزه‌های وحیانی مدیریت داشته باشند: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِهَذَا الْأَمْرِ أَقْوَاهُمْ عَلَيْهِ وَ أَعْلَمُهُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ فِيهِ»^{۳۲} ای مردم، سزاوارتر شخص به امر خلافت تواناترین مردم است بر آن (از جهت کشورداری، تدبیر جنگ و زد و خورد با دشمن و نظم دادن امور رعیت) و داناترین آنان است در آن به امر [و احکام] خداوند.

امام خمینی رحمته الله:

«رأی خود را به شخصی که متعهد به اسلام و خدمتگزار به ملت و کشور و حامی مستضعفان و دارای بصیرت در امر دین و دنیا و منزه از گرایش به شرق و غرب و مکتب‌های انحرافی و دارای دید سیاسی است، بدهید.»^{۳۳}

«احدی شرعاً نمی‌تواند به کسی کورکورانه و بدون تحقیق رأی بدهد و اگر در صلاحیت شخص یا اشخاصی تمام افراد و گروه‌ها نظر موافق داشتند، ولی رأی دهنده تشخیص بر خلاف همه آنها بود، تبعیت از آنها صحیح نیست و نزد خداوند مسئولیت دارد و اگر گروه یا اشخاص، صلاحیت فرد یا افرادی را تشخیص دادند و از این تائید، برای رأی دهنده اطمینان حاصل شد، می‌تواند به آنها رأی دهد.»^{۳۴}

امام خامنه‌ای دام ظلته:

«همچنان که اصل انتخابات یک تکلیف الهی است، انتخاب اصلح هم یک تکلیف الهی است.»^{۳۵}

۳۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۷۳.

۳۳. صحیفه امام، ج ۱۵، ص ۱۷.

۳۴. صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۲۳۲.

۳۵. ۱۳۷۶/۰۲/۳۱.

«آن کسانی که به وسیله شورای نگهبان صلاحیت آن‌ها اعلام می‌شود، معنایش این است که این از حداقل صلاحیت مورد نیاز برخوردار است. در بین این کسانی که اعلام می‌شوند، افرادی هستند با صلاحیت‌های بالاتر، افرادی هستند در سطح پایین‌تر. هنر ملت ایران و مردم شهرها و حوزه‌های انتخابیه این است که دقت کنند، نگاه کنند، بشناسند اصلح را، بهترین را انتخاب کنند.»^{۳۶}

«رکن اصلی برای یک نماینده تدین است.»^{۳۷}

«بی‌دینی و بی‌تقوایی هر جا باشد، انسان را آسیب پذیر می‌کند. اگر در جای حساس باشد، آسیب پذیری آن بسیارگران تمام خواهد شد.»^{۳۸}

شاخص‌ها و ملاک‌های کاندیدای اصلح:

۱. مؤمن و متقی و ملتزم به احکام دینی و دارای سوابق درخشان خدمات دینی؛
۲. متعهد و دغدغه‌مند نسبت به خدمت به جامعه؛
۳. معتقد و ملتزم عملی به اطاعت از ولایت مطلقه فقیه؛
۴. متخصص و صاحب‌نظر و خلاق و تحول آفرین در مسئولیت محوله؛
۵. مدیر و مدبر و توانمند در اجرای برنامه‌ها و دارای سوابق مدیریتی ملی موفق؛
۶. مرد بحران و تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها؛
۷. جهادی، پرکار، سریع‌ال اقدام و خستگی‌ناپذیر؛
۸. مخلص برای خدا و خدمت به مردم به دور از شهرت‌طلبی و ثروت‌اندوزی؛
۹. ساده‌زیست، رنج فقر و محرومیت چشیده و دور از اشرافی‌گری و حامی مستضعفین و طبقه محروم؛

۳۶. ۱۳۸۶/۱۰/۱۲.

۳۷. ۱۳۸۳/۰۴/۱۳.

۳۸. ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

۱۰. پاک دست نسبت به خود و همکاران و فساد ستیز؛
  ۱۱. شجاع و استکبارستیز (ترسیدن از ارباب قدرت های استعماری)؛
  ۱۲. معتقد به استقلال و خود کفایی و توانمندی ملی و گریز از وابستگی؛
  ۱۳. مردمی و معتقد به حضور در بین طبقات جهت شنیدن مستقیم شکوه ها و پیشنهادهای آنان؛
  ۱۴. معتقد به جذب حداکثری و به کارگیری شایستگان همه جانبه جناح های خدمت گزار و پرهیز از حزب گرایی؛
  ۱۵. جوان گرا؛
  ۱۶. معتقد و ملتزم به قانون و نظام جمهوری اسلامی و نظم و مذهب رسمی کشور؛
  ۱۷. ایرانی الاصل.
- شاید بتوان اکثر ملاک های مذکور را در ۲ عنصر «تعهد و تخصص» خلاصه کرد که قرآن کریم به این دو شرط با تعابیر: «امین و حفیظ» و نیز «علیم و قوی» تأکید فرموده است:
۱. «قَالَ اجْعَلْنِي عَلِي خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ»؛^{۳۹}
  ۲. «يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ»؛^{۴۰}
- قانون اساسی در اصل ۱۵ بر تعدادی از این شرائط در مورد رئیس جمهور تصریح کرده است: «رئیس جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد این شرایط باشند انتخاب گردد: ایرانی الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن نیت و امانت و تقوا، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.»

۳۹. یوسف / ۵۵.

۴۰. قصص / ۲۶.

امام خامنه‌ای دامپلمته:

«در نهایت رأی مردم تعیین کننده است آنچه که اهمیت دارد تشخیص شما و رأی شما است.»^{۴۱}

«مردم اگر خودشان نامزدهای انتخاباتی را می‌شناسند طبق تشخیص خودشان حتماً عمل کنند. اگر نمی‌شناسند از افراد بصیر و متدین در گزینش‌های انتخاباتی استفاده کنند.»^{۴۲}

وسواس یکی از آفت‌های انتخابات است که احیاناً برخی افراد متدین و متعهد به دلیل التزام افراطی به انتخاب صالح‌ترین افراد دچار تردید یا در صلاحیت کامل افراد و یا در مقایسه و ترجیح یکی برد دیگری شده و مصلحت را در این می‌بیند که اصلاً رأی ندهند. بر این گونه افراد لازم است وسواس را کنار زده و به کاندیدایی که تقریباً از بقیه شایسته‌تر است رأی دهند. رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در این زمینه می‌فرماید: «بعضی‌ها در شناخت اصلح دچار **وسواس و دغدغه** زیاد می‌شوند. شما تلاش خود را بکنید؛ مشورت خود را بکنید؛ از کسانی که فکر می‌کنید می‌توانند شما را راهنمایی کنند، راهنمایی بخواهید. به هر نتیجه‌ای که رسیدید **عمل کنید و رأی بدهید اجر شما را خدای متعال خواهد داد.**»^{۴۳}

«هر کسی که برود رأی بدهد چه رأی او صائب باشد و به اصلح رأی داده باشد و چه اشتباه کرده باشد و به غیر اصلح رأی بدهد، همین اندازه که از روی احساس تکریم نسبت به آینده پای صندوق برود و رأی بدهد، این رأی پیش خدای متعال **مأجور و موجب ثواب است.**»^{۴۴}

۴۱. ۱۳۹۲/۰۱/۰۱ . ۴۱

۴۲. ۱۳۹۰/۱۱/۱۴ . ۴۲

۴۳. ۱۳۸۴/۰۳/۰۳ . ۴۳

۴۴. ۱۳۷۶/۰۲/۱۳ . ۴۴

۴- حفظ احترام به شخصیت دیگران و پرهیز از اهانت، تهمت، غیبت و تحقیر آنان

دین مبین اسلام تاج کرامت را بر سر همه انسان نهاده است. «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ»^{۴۵}؛ و به راستی ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم. و احترام مسلمان و مؤمن را یک واجب تردیدناپذیر دانسته است تا جایی که پیامبر بزرگوار اسلام صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم حرمت مؤمن را بزرگ تر از حرمت خانه خدا بر شمرد و خطاب به خانه کعبه فرمودند: «مَرَّ حَبَابُ بَيْتٍ مِنْ بَيْتٍ، مَا أَعْظَمَكَ وَمَا أَعْظَمَ حُرْمَتَكَ، وَاللَّهِ إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَعْظَمُ حُرْمَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْكَ، لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ مِنْكَ وَاحِدَةً وَحَرَّمَ مِنَ الْمُؤْمِنِ ثَلَاثًا: دَمَهُ وَمَالَهُ وَأَنْ يُظَنَّ بِهِ ظَنَّ السَّوْءِ»^{۴۶} آفرین بر تو ای خانه خدا چقدر بزرگی و چه قدر حرمت تو عظیم است، سوگند به خدا که حرمت مؤمن از حرمت تو بیشتر است. مکتبی که حتی سخن زشت و ناسزا را نسبت به معبودهای مشرکان حرام می داند، «وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ»^{۴۷} (به معبود) کسانی که غیر خدا را می خوانند دشنام ندهید، مبادا آن‌ها (نیز) از روی (ظلم و) جهل، خدا را دشنام دهند، اجازه نمی دهد کسی به یک مسلمان اهانت کند.

۴۵ . اسراء / ۷۰.

۴۶ . بحار الانوار، مجلسی، ج ۷۲، ص ۲۰۱.

۴۷ . انعام / ۱۰۸.

تهمت، دروغ، تمسخر، تحقیر یک مسلمان و نقل قول‌های ثابت نشده او از گناهان بزرگی است که عذاب‌های آخرتی و آثار نامناسب دنیایی دارد؛ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّقَابِ بئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ»^{۴۸} ای کسانی که ایمان آورده‌اید، نباید مردانی مردانِ دیگر را به مسخره گیرند، شاید آنان نزد خدا از اینان بهتر باشند، و نباید زنانی زنانِ دیگر را به مسخره گیرند، شاید آنان نزد خدا از اینان بهتر باشند، و عیوب یکدیگر را فاش نسازید و یکدیگر را با لقب‌ها و عنوان‌های بد یاد مکنید. یاد کردن مردم به بدی پس از ایمان آوردن آنان نارواست، و کسانی که از این گناهان توبه نکنند آنان ستمکارند. ای کسانی که ایمان آوردید از بسیاری از گمان‌ها پرهیزید، چرا که بعضی گمان‌ها، گناه است.

امام رضا علیه السلام - به عبد العظیم حسنی - در ضمن سفارش‌هایی فرمودند: ای عبد العظیم! به دوستانم از طرف من سلام برسان و به آنان بگو که خویش را به کوییدن یکدیگر مشغول نکنند: «فَإِنِّي آلَيْتُ عَلَيَّ نَفْسِي أَنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ وَ أَسْخَطَ وَايًّا مِنْ أَوْلِيَائِي دَعَوْتُ اللَّهَ لِيُعَذِّبَهُ وَ كَانَ فِي الْأَخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»^{۴۹} که من به جانم سوگند خورده‌ام که هر کس چنین کند و یکی از دوستانم را خشمگین سازد، از خدا درخواست کنم که او را در دنیا به شدیدترین عذاب، دچار سازد و در آخرت، از زیان کاران باشد.

۴۸ . حجرات/ ۱۲-۱۱.

۴۹ . الاختصاص، مفید، ص ۲۴۷.

متأسفانه در دوره انتخابات زمینه آلوده شدن برخی نامزدها و طرفدارانشان به این رذایل اخلاقی وجود دارد و احياناً انگیزه شدید طرفداران یک کاندیدا برای حمایت از وی و جدیت برای رأی نیاوردن رقیب باعث می‌شود از هر ابزاری برای برگرداندن رأی مردم از رقبای استفاده کنند، بر این اساس ممکن است مبلغان یک ستاد انتخاباتی به تجسس و کسب خبر و عیب جویی از زندگی شخصی و خانوادگی و گذشته رقیب (تجسس) و بازگو کردن عیوب واقعی رقیب در غیاب وی نزد دیگران (غیبت) و بازگو کردن عیب‌ها و انتقاداتی که از طریق شایعات مطلع شده و خلاف واقع است (تهمت) و گزارش کلمات و رفتار ثابت نشده و مشکوک در بین مردم (قول بدون علم) و مسخره کردن، تحقیر کردن و کوچک نشان دادن شخصیت رقیب نزد مردم (استهزاء) و احياناً به کار بردن کلمات بی‌ادبانه و ناسزا و فحاشی (سب) پردازند که همه این رذایل اخلاقی در جای جای آیات قرآن کریم صریحاً منع و تحریم شده است.

متأسفانه گاهی همین اشتباهات در مناظرات تلویزیونی کاندیداها رخ می‌دهد و با ارتکاب این گناهان و رذایل اخلاقی جو آرام جامعه را دچار چالش کرده و احياناً موجب درگیری‌ها و زد و خوردها و کشتار و ناامنی می‌شوند.

بر این اساس، شایسته است تمامی کاندیداها و فعالان در عرصه تبلیغات انتخاباتی با بازخوانی دستورات اخلاقی اسلام عزیز، آخرت خود را به

دنیای دیگران نفروشد و با بهره‌گیری از شیوه‌های مشروع و گفت‌وگوهای دوستانه و عالمانه سیاسی، از گناهان پُرزیان زبانی پرهیز نمایند و گوش جان‌شان نوای آسمانی قرآن را بشنود که «...إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا»؛^{۵۰} چرا که گوش و چشم و دل، همه مسؤولند.

حضرت امام خمینی رحمته الله:

«گاهی بعضی نطق‌ها موجب تأسف بسیار و تأثر است؛ و چه بسا که اهانت به یک مسلمان و مؤمن را به حد اعلی می‌کشاند و حیثیات انسان‌ها را لکه دار می‌کند.

«از نمایندگان متوقع است که مراعات آداب اسلامی در محاورات بشود؛ که این امر آقایان را بهتر و آسان‌تر به حقیقت می‌رساند.»^{۵۱}
 «من امید آن دارم که در این انتخابات هم همان‌طور بگذرد. و همه با هم برادروار در یک مقصد باشیم. در یک مقصد باشید. و خداوند را شاهد بدانید و ناظر بدانید و نهضت را لکه دار نکنید.»^{۵۲}

امام خامنه‌ای دام ظلته:

«رعایت تقوا و اخلاق و ادب اسلامی در گفتگوها و مباحثات، از جمله‌ی مسائل مهم و قابل توجه نمایندگان و مجلس محترم است. نمایندگان عزیز باید توجه کنند که هر کار و گفتار آنان، در جامعه منعکس می‌شود و تأثیر سیاسی و اخلاقی ویژه‌ای بر فضای کشور می‌گذارد.»^{۵۳}

۵۰. اسراء/ ۳۶.

۵۱. صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۴۶۶.

۵۲. صحیفه امام، ج ۱۷، ص ۱۳۴.

۵۳. ۱۳۷۱/۰۳/۰۷.

۵- روش تبلیغات اثباتی به جای سلبی و تخریب یکدیگر

نامزدهای محترم برای اثبات شایستگی و برتری خویش بهتر است بجای تنقیص رقباء به بیان توانمندی‌ها و طرح برنامه‌های برتر خویش اکتفاء کنند؛ زیرا اسلوب اثباتی تبلیغاتی در آوردگاه انتخابات، توانمندی‌ها و موفقیت‌های سابق شخص را شفاف نموده و رأی دهندگان را به انتخاب اصلح رهنمون می‌سازد و از طرفی دیگر استفاده از هر گونه ابزار ظالمانه برای رسیدن به پیروزی در نهایت موجب شکست و سرافکندگی در برابر مردم و خدای متعال است. در اوائل حکومت امیرالمؤمنین علی علیه السلام عده‌ای آمدند که آقا شما برای جلب موافقت بعضی افراد به حکومت خودتان از بعضی سختگیری‌های ارزشی کوتاه بیائید. حضرت فرمود: «أَتَأْمُرُونِي أَنْ أَطْلُبَ النَّصْرَ بِالْجَوْرِ فِيمَنْ وُلِّيتُ عَلَيْهِ»؛^{۵۴} آیا به من امر می‌کنید تا با ستم کردن در حق کسانی که بر آنان حکومت دارم، پیروزی بجویم؟ «وَاللَّهِ لَا أَطُورُ بِهِ مَا سَمَرَ سَمِيرٌ وَ مَا أَمَّ نَجْمٌ فِي السَّمَاءِ نَجْمًا»؛^{۵۵} به خدا سوگند تا شب و روز می‌آید و می‌رود، و ستاره به دنبال ستاره حرکت می‌کند، دست به چنین کاری نمی‌زنم.

آری در جلسات مناظره و گفتمان انتخاباتی می‌توان به بیان راهکارهای پیشنهادی خویش برای حل معضلات کنونی کشور و معرفی توانمندی‌ها و تخصص‌های خود و سوابق مدیریتی و خدمتی خویش که اخلاقی‌ترین مناظره و مصداق صحیح جدال احسن است، پرداخت.

۵۴. نهج البلاغه، خطبه ۱۲۶.

۵۵. الغارات، ثقفی، ج ۱، ص ۴۸.

البته بر مسئولان قانونی برگزاری انتخابات و وزارت کشور و صداوسیما و مسئولان دیگر رسانه‌ها لازم است نظارت و دقت کامل بر روند سخنرانی‌ها و محتوای مناظرات داشته باشند و ضمن توجیه اولیه و اکید هر سخنران در هنگام مواجه شدن با یک سخن خارج از این ضابطه اخلاق اسلامی سخن او و میکروفنش را قطع کرده تا درس عبرتی برای دیگران گشته و جامعه را به خاطر ضعف مدیریت رسانه دچار مشکلات ننماید. اگر در مناظرات تلویزیونی انتخابات‌های گذشته ریاست جمهوری این ضابطه اخلاقی رعایت می‌شد شاید این همه غائله‌ها، واگرایی‌ها و فتنه‌ها را در پی نمی‌داشت.

امام خامنه‌ای دام‌ظله:

«شما از آن کسی که به او علاقه‌مندید دفاع کنید، هیچ مانعی ندارد. اما به آن کسی که رقیب اوست مطلقاً حمله نکنید، تخریب نکنید این تخریب و این حرف زدن‌ها و اهانت‌ها نه حجیت دارد برای مستمعان و نه جایز است.»^{۵۶}

«نامزدهای انتخاباتی به یکدیگر اهانت نکنند، خوب جنابعالی نامزد هستید، معتقدید که آدم صالحی هستید، آدم برجسته‌ای هستید، بسیار خوب از خودتان هرچه می‌خواهید تعریف کنید. اما به رقیب اهانت نکنید، به رقیبتان تهمت نزنید؛ از رقیبتان غیبت هم نکنید. تهمت و افترا یعنی نسبتی بدهید که واقعیت ندارد، اما غیبت یعنی نسبتی بدهید که واقعیت دارد. غیبت هم نباید بکنید.»^{۵۷}

۶- قانون مداری در همه مراحل انتخابات

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، میثاق ملی و شرعی ملت عزیز ایران است. تسلیم بودن در برابر قانون در همه مراحل انتخابات، اعم از: تأیید صلاحیت ثبت نام کنندگان، فعالیت تبلیغات انتخاباتی، پذیرش منتخب اکثریت و پرهیز نامزدهای غیر منتخب و هواداران آنها از مخالفت و جوسازی علیه منتخبین، نشان فرهنگ بالای اسلامی جامعه انقلابی ماست. از آنجا که قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به تأیید ولی فقیه رسیده و مشروعیت دینی پیدا کرده، لازم است همه مؤمنان در برابر قانون - گرچه خلاف نظرشخص آنان باشد- تسلیم باشند. زیرا تنها راه ثبات و امنیت یک جامعه و نظام، تبعیت عمومی از قانون بوده و مقوله آزادی قانون گریزی اقلیتها میدان را برای نقض همه قوانین توسط افراد ناراضی باز خواهد کرد و عامل فروپاشی اعتبار همه قوانین خواهد شد. قرآن کریم بر این اساس اختیار اعمال نظر شخصی هر یک از مؤمنان را در برابر قوانین و تصمیمات اتخاذ شده خدا و رسولش سلب کرده است. «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا»^{۵۸}؛ هیچ مرد و زن مؤمنی را در کاری که خدا و رسول حکم کنند اراده و اختیاری نیست (که رأی خلافی اظهار نمایند) و هر کس نافرمانی خدا و رسول او کند دانسته به گمراهی سختی افتاده است.

امام خامنه‌ای دام ظلّه:

«من به مجریان انتخابات توصیه کرده‌ام؛ الان هم توصیه می‌کنم، باید به شدت قانون را رعایت کنند، حد و مرز قانون است. همه باید الزامات قانونی را بپذیرند و تسلیم الزامات قانونی بشوند. قانون حد فاصل حق و باطل است.»^{۵۹}

«کسانی که این قانون اساسی و این ملت و کارها و شعارها و راه و اهدافش را قبول ندارند، نباید به مجلس بیایند.»^{۶۰}

۵۹ . ۱۳۸۶/۱۱/۱۹

۶۰ . ۱۳۸۲/۱۰/۱۹

۷- تبعیت کامل از دستورات رهبری

یکی از نعمت‌های بزرگ الهی به ملت ایران، تحقق و حاکمیت ولایت فقیه است. نعمتی که شیعیان و کل امت اسلامی بیش از هزار سال آرزوی آن را داشتند، چرا که اشراف فقیه جامع‌الشرایط، عامل مصونیت جامعه و نظام از انواع آسیب‌ها است. چنان‌که امام خمینی رحمته‌الله فرمودند: «من به همه ملت، به همه قوای انتظامی، اطمینان می‌دهم که **امر دولت اسلامی، اگر با نظارت فقیه و ولایت فقیه باشد، آسیمی بر این مملکت نخواهد وارد شد.**»^{۶۱} شایسته است ملت مؤمن و انقلابی در مواجهه با آراء و رویکردهای متفاوت سیاسی در جریان عظیم انتخابات، رهنمودهای ولی فقیه و رهبر فرزانه انقلاب را معیار سنجش راه صحیح قرار داده و به فرمان خداوند در قرآن نسبت به تبعیت از ولی امر عمل نمایند که فرمود: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا»؛^{۶۲} ای اهل ایمان، فرمان خدا و رسول و فرمانداران (از طرف خدا و رسول) را که از خود شما هستند اطاعت کنید، پس اگر در چیزی کار به نزاع کشد آن را به حکم خدا و رسول بازگردانید اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید. این کار برای شما بهتر و خوش‌عاقبت‌تر خواهد بود.

مفهوم صحیح اعتقاد به لزوم تبعیت از ولی فقیه یعنی اینکه جاهایی که ولی فقیه جامعه تشخیص می‌دهد که **من تشخیص دیگری دارم، تبعداً تبعیت کنم** و بگویم او بهتر از من می‌فهمد؛ در زمان امام علی علیه‌السلام برخی شیعیان با ایشان همراهی می‌کردند و حضرت را دوست داشتند، اما

۶۱. صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۵۸.

۶۲. نساء / ۵۹.

جایی که خلاف عقیده آنان بود، عمل نمی کردند، عبدالله بن عباس پسر عموی حضرت علی علیه السلام شخصی دانشمند، اسلام شناس و علاقمند به حضرت بود وی گاهی با حضرت بحث می کرد و در مسائل اظهار نظر نموده و احياناً نظر حضرت را قبول نمی کرد حضرت با یک دستور و قانون کلی تکلیف او و دیگران را برای همیشه روشن کردند و به وی فرمودند: «وَقَدْ أَشَارَ إِلَيْهِ فِي شَيْءٍ لَمْ يُوَافِقْ رَأْيَهُ: لَكَ أَنْ تُشِيرَ عَلَيَّ وَ أَرَى، فَإِنْ عَصَيْتُكَ فَأَطِعْنِي»؛^{۶۳} امیرالمؤمنین علیه السلام به عبد الله بن عباس در مورد رأی خود که موافق نظر ابن عباس نبود فرمود: بر تو است که رأی خود را با من در میان بگذاری، من در آن می نگرم، اگر نپذیرفتم، باید تو از رأی من اطاعت کنی.

شیعیان و همین مؤمنانی که علی علیه السلام را دوست داشتند اما برای عقل و رأی خود استقلال و ارزشی در برابر رأی حضرت قائل بودند در جریان جنگ صفین امام علی علیه السلام را به صلح مجبور کردند و حضرت را خانه نشین کردند همین شیعیان در جریان جنگ امام حسن علیه السلام با معاویه، فرش را از زیر پای حضرت کشیدند و صلح را به حضرت تحمیل کردند. آن ها شیعیانی بودند که منکر تبعیت مطلق از امام در عمل بودند.

خداوند در قرآن کریم قسم می خورد که اینگونه افراد ایمان قلبی لازم را ندارند. «فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»؛^{۶۴} نه چنین است؛ به پروردگارت سوگند، که ایمان (واقعی) نمی آورند مگر زمانی که در مشاجرات و نزاع های خود، تو را داور قرار دهند، و در دل خود هیچ گونه احساس ناراحتی از قضاوت تو نداشته باشند (و در برابر داوری تو) کاملاً تسلیم باشند.

۶۳ . نهج البلاغه، حکمت ۳۲۱.

۶۴ . سوره نساء / ۶۵.

۸- حفظ وحدت ملی در گرو احترام متقابل

حفظ وحدت اسلامی و انسجام ملی، پرهیز از شعارهای تفرقه آمیز مذهبی و قومی، به رسمیت شناختن همه نامزدهای تأیید صلاحیت شده نظام، احترام به آراء طیف‌های جامعه و نامزدهای گوناگون یکی از نشانه‌های جامعه رشید است، چنان‌که برچسب زدن به یکدیگر موجب جنگ تبلیغاتی و تنازع رسانه‌ای و تنش‌های اجتماعی است که به قول قرآن کریم مستلزم هدر رفتن توان، عمر و سرمایه جامعه است «وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ»؛^{۶۵} و هرگز راه اختلاف و تنازع نپویید که در اثر تفرقه ترسناک و ضعیف شده و قدرت و عظمت شما نابود خواهد شد. و باید به شدت از آن پرهیز کرد. امیرالمؤمنین علی علیه السلام خطر تفرقه را این چنین هشدار می‌دهند که اگر مسلمانان دست از اتحاد برداشته و از هم گسسته شوند گرگ‌های درنده جهانی آن‌ها را خواهند درید: «فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَ الْفُرْقَةَ، فَإِنَّ الشَّاذَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ كَمَا أَنَّ الشَّاذَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذَّبِّ»؛^{۶۶} دست خدا بر سر جماعت است، از تفرقه پرهیزید، زیرا شخص تک‌رو، شکار شیطان است همان‌گونه که گوسفند تک‌رو، طعمه گرگ است.

آن‌چه از جامعه مؤمن و انقلابی ایران انتظار می‌رود پرهیز از تشدید اختلافات مذهبی و قومی و حزبی و جناحی و نیز تأکید بر وحدت و همدلی و همکاری ستادهای تبلیغاتی نامزدهای گوناگون با یکدیگر در برگزاری انتخاباتی الگو و اسلامی است که یکی از انتظارات ارواح پاک شهیدان است که برای حاکمیت ارزش‌های اسلامی و انقلابی جان خویش را تقدیم نمودند. بحث و گفتگو راجع به اصلح بودن کاندیدای

۶۵ . انفال / ۴۶.

۶۶ . غرر الحکم و درر الکلم، قمی، ص ۱۷۵.

یک فرد و جناح و رقیب آن باید منطقی و دوستانه انجام گیرد و منجر به تنفر و رنجش و شقاق و اختلاف نگردد.

امام خامنه‌ای دام‌ظله:

«تشخیص‌ها مختلف است یکی چیزی را ملاک قرار می‌دهد و کسی را اصلاح می‌داند و کسی چیز دیگر را ملاک قرار می‌دهد. اشکالی ندارد، این‌ها نباید موجب اختلاف شود. مبادا به خاطر علاقه‌مندی یک دسته به یک نامزد ریاست جمهوری و دسته‌ای دیگر به یک نامزد دیگر بین آحاد مردم شقاق و اختلافی پیدا شود.»^{۶۷}

در همین رابطه خطاب به نمایندگان مجلس فرمودند: «هر گفتار و کرداری در مجلس که به فرسایش نظام و برافروختن چالش‌های جناحی بینجامد؛ همبستگی ملی را سست و دشمن را به نفوذ در صفوف ملت و مسئولان امیدوار کند؛ مردم را از کارگشائی نمایندگان خود نومید و در راستگویی آنان به تردید افکند؛ بی‌گمان در سمتی مخالف با وظیفه‌ی نمایندگی است.»^{۶۸}

گاهی برخی افراد با انگیزه نجات انقلاب از مدیریت فرد ناصالح، پروژه تخریب شخصیت کاندیدا را تکلیف شرعی خود می‌دانند و به هر قیمت شده به افشای اسرار شخصی و نسبت‌های اثبات‌شده و نشده وی می‌پردازند. گرچه به تنازع و چالش و اختلاف و نقص وحدت و انسجام ملی منجر شود. رهبر بزرگوار انقلاب این احساس تکلیف شرعی را صریحاً نفی می‌کنند و می‌فرمایند: «حفظ وحدت را اصل قرار بدهیم و اگر (تکلیف شرعی) هم احساس کردیم ولی دیدیم عمل به این تکلیف ممکن است مقداری تشنج به وجود آورد و وحدت را از بین ببرد، قطعاً انجام آنچه که تصور می‌کردیم تکلیف شرعی است (حرام است) و حفظ وحدت واجب خواهد بود.»^{۶۹}

۱۳۸۰/۰۲/۲۸ . ۶۷

۱۳۸۳/۰۳/۰۶ . ۶۸

۱۳۶۸/۰۴/۱۲ . ۶۹

۹- حفظ اقتدار و اسرار نظام و پرهیز از سیاه‌نمایی

حفظ سیمای اقتدار نظام اسلامی در داخل و عرصه بین‌الملل و صیانت از اسرار درونی نظام و پرهیز از بزرگ‌نمایی کاستی‌های موجود - به بهانه اثبات ناکارآمدی مدیران قبلی - که منجر به القاء ناکارآمدی نظام و یأس مردم می‌شود از ضرورت‌های مهم قابل توجه در تبلیغات انتخاباتی است؛ زیرا گاه تأکید بر ناکامی دولت و مجلس و دستگاه‌های گذشته جهت تحقیر و عدم شایستگی رقیب موجب سیاه‌نمایی و بزرگ‌نمایی کاستی‌های نظام اسلامی می‌شود که یکی از ترفندهای دشمنان اسلام بوده تا قشرهای متوسط و ساده‌لوحانی که به مجرد شنیدن ناکامی‌ها بر رفاه زندگی خویش ترسیده و از مواضع اسلامی و انقلابی خویش دست بردارند. در این گونه شرایط بحرانی لازم است سخنرانان و مصلحان و نامزدها، قوت قلب به جامعه داده و اقتدار نظام اسلامی متکی به اراده ذات لایزال الهی را به مردم گوشزد نمایند؛ **حضرت علی علی‌س‌** در این خصوص به **مالک اشتر** توصیه می‌کند که مسئولیت کارهایی را که اطلاعات محرمانه دارد به افراد صالح و شایسته‌ای بده که مستی ریاست‌طلبی آنان را به **افشاء اسرار حکومت** تو و ندارد: «**ثُمَّ انظُرْ فِي حَالِ كِتَابِكَ، فَوَلِّ عَلَيَّ أُمُورَكَ خَيْرَهُمْ، وَ اخْصُصْ رَسَائِلَكَ الَّتِي تُدْخِلُ فِيهَا مَكَائِدَكَ وَ اسْرَارَكَ بِأَجْمَعِهِمْ لَوْجُوهِ صَالِحٍ**

الأخلاق، مِمَّنْ لَا تُبْطِرُهُ الْكَرَامَةُ»؛^{۷۰} سپس در حال نویسندگان و منشیان حکومت دقت کن، و امورت را به بهترین آنها بسپار، نامه هایت را که در بردارنده امور محرمانه است به آنان که در تمام خوبی‌های اخلاق از دیگران جامع ترند بسپار، کسی که پست و مقام او را مست نکند. با توجه به اینکه امیرالمؤمنین علی علیه السلام در انتخاب یک مُنشی حکومت این چنین سفارش می کند که از افراد رازدار و دارای صفات عالی انسانی باشند، به طریق اولی باید در انتخاب نمایندگان که قرار است در کشور تصمیمات کلان بگیرند یا متصدی عالی ترین منصب ریاست کشور شوند، دقت شود.

و گاهی ارقام و اقلام بسیار از گوشه و کنار اعم از صحیح و فاسد جمع آوری می کند و با آبروی دولت و اشخاص، بلکه مجلس بازی می کند.»^{۷۱}

رهبر فرزانه انقلاب دام ظلّه:

«نماینده‌ی مجلس، چون نماینده‌ی این ملت عزیز است، باید عزّت

این ملت را حفظ کند.»^{۷۲}

۷۰. نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۷۱. صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۴۷۲-۴۵۹.

۷۲. ۱۳۷۴/۰۳/۰۸.

۱۰- حق محوری و رعایت انصاف و عدالت

خدای متعال به همه‌ی افراد با ایمان دستور می‌دهد که عدالت را در تمام امور - گرچه به ظاهر به ضرر خویش یا بستگان منجر شود - رعایت نمایند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ»؛^{۷۳} ای اهل ایمان، نگهدار عدالت باشید و برای خدا گواهی دهید هر چند بر ضرر خود یا پدر و مادر و خویشان شما باشد.

امام صادق علیه السلام در باره‌ی این مهم می‌فرماید: «إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤْتَرَ الْحَقُّ وَإِنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَإِنْ نَفَعَكَ وَأَنْ لَا يَجُوزَ مَنطِقُكَ عِلْمَكَ»؛^{۷۴} از نشانه‌ها و آثار ایمان حقیقی آن است که حق را گرچه به زیان شما باشد بپذیرید و باطل را گرچه به سود شما باشد، نپذیرید. اجرای صحیح و دقیق عدالت و انصاف مبتنی بر قانون انتخابات توسط مسئولان ارجمند نسبت به میدان دادن و حمایت از تبلیغات انتخاباتی نامزدهای گوناگون، همچنین پرهیز از تبعیض در حمایت‌های قانونی بر اثر حب و بغض با افراد، یک وظیفه قرآنی است؛ «وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا»؛^{۷۵} دشمنی با جمعیتی، شما را به گناه و ترک عدالت نکشاند. که می‌تواند از حاشیه‌ها و شایعه پراکنی‌ها کاسته و فضای عمومی و نظم و امنیت جامعه را سالم نگاه داشته و بهانه‌های واهی را از دست افراد بحران‌ساز بگیرد؛ از این رو از کارگزاران محترم انتخابات و صدا و سیما و به ویژه اصحاب رسانه‌های جمعی انتظار می‌رود تا با

۷۳. نساء/ ۱۳۵.

۷۴. المحاسن، برقی، ج ۱، ص ۲۰۵.

۷۵. مائده/ ۸.

انجام وظایف بر مناسبات قانون و رعایت اصل بی طرفی که تکلیفی شرعی است، زمینه هرگونه تنش و ابهام را در کلیه مراحل انتخابات محو نمایند. چنانکه کاندیداها و مبلغان ستادهای انتخاباتی باید با اعتراف به کمالات واقعی رقبا انصاف و عدالت را اجرا نموده و خود را در لیست بی انصافان و ظلمه قرار ندهند.

حضرت علی علیه السلام در خصوص رعایت انصاف می فرماید: «انصف الله و انصف الناس من نفسك، و من خاصة اهلك، و من لك فيه هوى من رعيتك، فانك الا تفعل تظلم، و من ظلم عباد الله كان الله خصمه دون عباده، و من خصمه الله ادحض حجته، و كان لله حربا حتى ينزع و يتوب. و ليس شئ ادعى الى تغيير نعمة الله، و تعجيل نعمته من اقامة على ظلم، فان الله يسمع دعوة المضطهدين، و هو للظالمين بالمرصاد»^{۷۶} خدا و مردم را از جانب خود و خواص از خاندانت و کسانی از رعیت که به او علاقه داری انصاف ده، که اگر انصاف ندهی ستم کرده ای، و هر که به بندگان خدا ستم کند خداوند به جای بندگان ستم دیده خصم او می باشد، و هر که خداوند خصم او باشد عذرش را باطل کند، و شخص ستمکار محارب با خداست تا وقتی که از ستم دست بردارد و توبه کند. چیزی در تغییر نعمت خدا، و سرعت دادن به عقوبت او قوی تر از ستمکاری نیست، که خداوند شنوای دعای ستمدیدگان، و در کمین ستمکاران است.

امام خامنه ای رحمته الله علیه

«عدالت، شعار اصلی و هدف بزرگ انقلاب اسلامی و نظام جمهوری

اسلامی بوده و هست.»^{۷۷}

۷۶. نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۷۷. ۱۳۸۴/۰۵/۱۲.

۱۱- پرهیز از وعده‌های دروغین و وفای به عهد و امانتداری

حضرت امام خمینی رحمته الله علیه:

«اشخاصی که امین هستند، اشخاصی که معروف است پیششان به امانت، به دیانت، به خدمت به مردم، آنها را تعیین کنند.»^{۷۸}

امام خامنه‌ای دام ظلته:

«رقابت این نیست که کسانی بیایند برای جلب نظر مردم، وعده‌های خلاف قانون اساسی، خلاف قوانین عادی بدهند؛ این‌ها نباید باشد.»^{۷۹}

«أَقْسَطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ»؛^{۸۰} عدل به خرج بدهید؛ قسط و عدل و انصاف در همه‌ی امور زندگی را دستور داده‌اند؛ یا «لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ»؛^{۸۱} در امانت خیانت نکنید. امانت فقط پولی نیست که شما دست بنده دارید؛ مقامی هم که، مسئولیتی هم که به وسیله‌ی شما به من داده شده امانت است. اگر چنانچه این امانت را درست عمل نکنم، خیانت در امانت است.»^{۸۲}

«چند توصیه می‌کنم به رئیس جمهور محترم و برادران و خواهرانی که در بخش‌های مختلف با ایشان همکاری خواهند داشت که این توصیه‌ها را در نظر داشته باشند. این مسئولیت را، این توانایی را، امانت بدانید؛

۷۸. صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۵۲۵.

۷۹. ۱۳۹۰/۱۰/۱۹.

۸۰. حجرات/ ۹.

۸۱. انفال/ ۲۷.

۸۲. ۱۳۹۹/۰۲/۰۶.

همچنان که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: این در گردن تو یک امانتی است؛ «وَأَمَّا هِيَ فَيُؤْتِيكَ أَمَانَةً»^{۸۳}؛ این مسئولیت، امانت الهی است در اختیار من و شما؛ امانت داری باید کرد؛ حفظ امانت باید کرد. این آیهی شریفه «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا»^{۸۴} فقط [دربارهی] این امانت‌های مادی محسوس نیست؛ این امانت مهم معنوی - که این مسئولیت است - مصداق برتر آن‌ها است.^{۸۵}

«عزیزان من، اساس در همه‌ی مسئولیت‌ها تدبیر، امانت و صداقت است.»^{۸۶}

نامزدهای تأیید شده‌ی گران‌قدر با تدبیر در نطق‌های انتخاباتی خود، با در نظر داشتن وفای به عهد در وعده‌هایشان، نسبت به اجرایی بودن وعده‌های انتخاباتی و پرهیز از وعده‌های ناممکن و دروغ و خارج از اختیار یا مستلزم عدالت‌گریزی و رانت‌خواری عنایت لازم را بذل نموده و در صورت پیروزی در این آزمون پرمسئولیت، با تمام توان بر عهد خود با مردم مبنی بر قانون‌گرایی و عدالت‌ورزی پایدار باشند که «إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا»^{۸۷} (در قیامت) از عهد و پیمان سؤال خواهد شد و نیز «إِيَّاكَ وَ... أَنْ تَعِدَّهُمْ فَتَتَّبِعَ مَوْعِدَكَ بِخُلْفِكَ»^{۸۸} پرهیز از اینکه به رعیت وعده‌ای دهی و خلاف آن عمل کنی.

۸۳ . نهج البلاغه، نامه ۵.

۸۴ . نساء / ۵۸.

۸۵ . ۱۳۹۶/۰۵/۱۲.

۸۶ . ۱۳۸۵/۰۹/۲۲.

۸۷ . اسراء / ۳۴.

۸۸ . نهج البلاغه، نامه ۵۳.

از این رو مردم باید در انتخاب نماینده دقت کنند که افرادی را برگزینند که امانت دارتر باشند.

حضرت علی علیه السلام در این خصوص می‌فرماید: «فَاعْمِدْ لَأَحْسَنِهِمْ كَانَ فِي الْعَامَّةِ أَثْرًا، وَاعْرِفَهُمْ بِالْأَمَانَةِ وَجَهًا، فَإِنَّ ذَلِكَ دَلِيلٌ عَلَى نَصِيحَتِكَ لِلَّهِ وَلِمَنْ وُلِّيتَ أَمْرَهُ»؛^{۸۹} به شخصی روی آور که در میان مردم اثرش نیکوتر، و در امانت‌داری معروف‌تر است، که این برنامه نشانه خیرخواهی تو برای خدا و برای کسی است که عهده‌دار کار اویی.

افرادی که انتخاب می‌شوند نیز وظیفه سنگینی برعهده دارند و باید این مسئولیت را امانت الهی بدانند و در امانت نیز خیانت نکنند.

البته کاندیداهای عزیز باید بدانند پس از پیروزی در انتخابات و تکیه زدن به کرسی ریاست آغاز وسوسه شیطان است تا وی را وادار به تبعیض و سوء استفاده از قدرت و باج دادن به حامیان وی در انتخابات نماید.

امام صادق علیه السلام در این باره فرمود: «مَنْ أَوْثَمَنَ عَلَيَّ أَمَانَةً وَكَلَّ ابْلِيسُ بِهِ مَاءَ شَيْطَانٍ مِنْ مَرْدَةِ أَعْوَانِهِ لِيُضِلُّوهُ وَيُوسِسُوا وَيُهْلِكُوهُ، إِلَّا مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ»؛^{۹۰} هر گاه کسی امانتی را به عهده گرفت، ابلیس صد شیطان سرکش خود را بر او می‌گمارد تا آنچنان وی را اغوا و وسوسه کنند تا به شقاوت و نگون‌بختی‌اش منتهی گردد، مگر آن کس که خدا او را حفظ و مصونیت بخشد.

۸۹. نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۹۰. امالی، صدوق، ص ۲۹۵.

۱۲- تبلیغات سالم و پرهیز از اسراف و سوء استفاده از امکانات دولتی

استفاده از شگردهای ناشایست تبلیغاتی غربی و صرف هزینه‌های گزاف همراه با اسراف و تبذیر برای جلب آراء مردم، شایسته نامزدهای صالح نظام اسلامی و کسانی که تصمیم دارند مسئولیت‌های این نظام را بپذیرند، نیست؛ چرا که جلب آراء مردم با استفاده از ابزار پول و پذیرایی و برها و عکس‌های فراوان و تبلیغات گران‌قیمت و کاروان‌های تبلیغاتی و اسراف و تبذیر، روشی شیطانی است؛ «إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ»؛^{۹۱} چرا که تبذیرکنندگان، برادران شیاطینند. اسراف مورد مذمت بزرگان دین می‌باشد. امام علی علیه السلام فرمود: «السَّرْفُ مَثْوَاةٌ وَالْقَصْدُ مَثْرَاةٌ»؛^{۹۲} اسراف موجب هلاکت است و میانه‌روی مایهٔ زیاد شدن ثروت. از این جهت، نامزدهای گرامی با مدیریت مقتدرانه هواداران، از پدیده‌های مذکور پیشگیری نمایند تا پرسش‌های بی‌پاسخ نسبت به چرایی و چگونگی این رویدادهای غیراخلاقی و منابع تأمین این هزینه‌ها، موجب فاصله فراوان بین مردم و آنان نگردد. علاوه بر اینکه سوء استفاده از امکانات دولتی و بیت المال و ظرفیت‌ها و نفوذ پست‌های حکومتی برای تبلیغات شخصی مشروع نبوده و به شدت باید از آن پرهیز شود.

۹۱. اسراء/ ۲۷.

۹۲. بحار الانوار، مجلسی، ج ۶۶، ص ۳۷۹.

امام خامنه‌ای داماد:

«یکی از اساسی‌ترین کارها برای اینکه ما جلوی اسراف را بگیریم این است که مسئولین کشور، خودشان، کسانشان، نزدیکانشان و وابستگانشان، اهل اسراف و اهل اشرافی‌گری نباشند. چطور می‌توانیم اگر خودمان اهل اسراف باشیم، به مردم بگوئیم اسراف نکنید؛ «أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ»؛^{۹۳} «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ»^{۹۴} کبر مقتا عند الله أن تقولوا ما لا تفعلون»؛^{۹۴} اولین کار این است که ما مسئولین کشور را، افرادی انتخاب کنیم که مردمی باشند ساده زیست باشند، درد مردم را بدانند و خودشان از درد مردم احساس درد کنند. این هم به نظر من شاخص مهمی است.»^{۹۵}

«ساده زیستی و پرهیز از اسراف و پرهیز از هزینه کردن بیت المال در امور شخصی و غیر ضروری، شرط لازم برای حفظ پیوند حقیقی با مردم است. ترویج فرهنگ اشرافی‌گری و تجمل و سفرهای پرهزینه و بیهوده‌ی خارجی از کیسه‌ی مردم، دور از شأن نمایندگی و عامل گسیخته شدن پیوند نماینده با مردم است.»^{۹۶}

۹۳ . بقره / ۴۴

۹۴ . صف / ۲

۹۵ . ۱۳۸۸/۰۲/۲۲

۹۶ . ۱۳۸۳/۰۳/۰۶

۱۳- حفظ هشیاری در برابر سوء استفاده دشمنان انقلاب اسلامی

دشمنان قسم خورده جمهوری اسلامی ایران در سال ۸۸ نارضایتی جمعی از مردم به خاطر رأی نیاوردن نامزدشان را مستمسکی برای تشدید اختلافات داخلی و بحران و ناامنی قراردادده و با طرح ادعای تقلب در انتخابات با بسیج جریان‌های ضدانقلاب بیرونی و درونی و با تمام قوای خود وارد صحنه شده و انتخابات را بستری برای آشوب و اغتشاش و خسارت به اماکن عمومی و دولتی و شکاف و تفرقه بین ملت تبدیل کردند و طعم شیرین پیروزی مردم با حضور حداکثری در انتخابات را در کام آنان تلخ نمودند؛ تا حدی که به فرموده‌ی مقام معظم رهبری آنان کشور را به لبه پرتگاه رساندند. فتنه ۸۸ اولین و آخرین پروژه دشمن نبود که ملت عزیز ما تجربه کرده، بلکه دشمنان امت اسلام در طول تاریخ، همیشه مترصد فرصتی بوده و هستند تا به مجرد ظهور یک بهانه و غفلت مردم از سرمایه‌ها و قدرت دفاعی خویش، حمله ویرانگری علیه امت اسلامی را رقم بزنند. «وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا»؛^{۹۷} زیرا کافران آرزو و انتظار دارند

که شما از اسلحه و اسباب خود غفلت کنید تا ناگهان یک باره بر شما حمله ور شوند. و چنانچه بارانی یا مرضی شما را از بر گرفتن سلاح به رنج اندازد باکی نیست که اسلحه را فروگذارید ولی از دشمن بر حذر باشید؛ خدا برای کافران عذابی سخت خوارکننده مهیا ساخته است. از این روی بر همگان لازم است از هم اکنون، با بصیرت لازم و بازشناسی و تفکیک توطئه‌های دشمنان از تحرکات خودی، «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي»^{۹۸} بگو: طریقه من و پیروانم همین است که خلق را به خدا با بینایی و بصیرت دعوت کنم، در صحنه انتخابات حاضر شده و با اعلام التزام و قبول قانون و تن دادن به رأی اکثریت و پذیرش نتیجه قانونی آراء دشمنان اسلام و انقلاب را با هوشیاری تمام مایوس نمایند.

رهبر فرزانه انقلاب ﷺ:

«نماینده مردم باید دارای فهم و درک سیاسی باشد و مسائل کشور را بفهمد؛ هم مسائل خارجی و توطئه‌های دشمنان را و هم مسائل داخلی و نیازهای مردم و اولویت‌های کشور را.»^{۹۹}

۹۸ . یوسف / ۱۰۸ .

۹۹ . ۱۳۷۱/۰۱/۰۷ .

۱۴- شیرینی الفت پس از انتخابات

الفت و همدلی که از نعمات بزرگ الهی است، دژی محکم در برابر توطئه‌های دشمنان جهانی خواهد بود. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ»؛^{۱۰۰} نعمت خدا را بر خود، یاد کنید که زمانی دشمن یکدیگر بودید و او [بود که] میان دل‌های شما، الفت انداخت.

متأسفانه گاهی تند‌ی‌ها و رفتارهای غیراخلاقی در هنگام انتخابات باعث ایجاد اختلاف در بین جامعه شده و مردم تا مدت‌ها پس از پایان رأی‌گیری حتی در بین اعضاء خانواده، فامیل و دوستان خود درگیر اختلاف می‌مانند. شایسته است جامعه رشید ایران پس از اعلام رسمی نتایج انتخابات وحدت و اخوت و محبت خویش را باز یابند. نامزدهای پیروز، رقبای خویش را احترام کرده و توان آن‌ها را در مدیریت‌ها به کار گیرند و نامزدهای فاقد موفقیت و ستادهای آنان به اشخاص پیروز انتخابات تبریک گفته و اعلام همکاری صمیمانه با آن‌ها نمایند.

این گونه می‌شود که جامعه مؤمن و بزرگوار با تمسک به ریسمان الهی و تعظیم در برابر اخلاق اسلامی و رعایت فضائل رفتاری پس از انجام انتخابات طعم شیرینی میوه الفت را می‌چشند؛ «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»^{۱۰۱} و همگی به رشته (دین) خدا چنگ زده و به راه‌های متفرق نروید.

امام خامنه‌ای دام‌ظله‌ت:

«شادمانی یا ناشادمانی، نباید کسی را وادار به رفتار غیرخردمندانه کند.»^{۱۰۲}

۱۰۰. آل عمران/ ۱۰۳.

۱۰۱. آل عمران/ ۱۰۳.

۱۰۲. ۱۳۹۲/۰۳/۲۵.

۱۵- انتخابات، آزمون الهی

در پایان باید اذعان داشت که رأی دهندگان، نامزدها و همه عوامل دست اندر کار انتخابات، این آزمون بزرگ را در محضر الهی برگزار می نمایند و شایسته است هر یک از آنان به گونه ای دقیق و اخلاقی عمل کنند که پاسخ قانع کننده ای برای کارهای خود، در دادگاه عدل الهی داشته باشند.

حضرت امام خمینی رحمته الله علیه:

«مسئله انتخابات، یک امتحان الهی است که گروه گرایان را از ضوابط گرایان ممتاز می کند، و مؤمنین و متعهدین را از مدعیان جدا می نماید.»^{۱۰۳}

۱۰۳ . صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۳۳۶.

مشور اخلاق اسلامی انتخابات

بخش ۲

آیین رفتاری انتخابات
گروه‌های جامعه

آیین رفتاری انتخابات گروه‌های جامعه^{۱۰۴}

الف. مجریان و برگزار کنندگان (وزارت کشور، هیأت‌های اجرایی، نیروهای انتظامی و...)

۱. اجرای قوانین و آیین نامه‌های انتخاباتی، به دور از اعمال سلیقه‌های جناحی، حزبی و شخصی؛
۲. پیروی از تفسیر مراجع رسمی صلاحیت دار از قوانین و مقررات انتخابات و پرهیز از اظهار یا اعلان تفاسیر سلیقه‌ای؛
۳. تعامل دوستانه و سازنده با ارکان دخیل در انتخابات، در جهت برگزاری هرچه سالم‌تر و آرام‌تر آن؛
۴. به کارگیری افراد آموزش دیده و باتجربه و دارای حسن سلوک، بدون توجه به گرایش‌های سیاسی؛
۵. حفظ بی‌طرفی کامل در برخورد و تعامل با گرایش‌های مختلف سیاسی رقابت کننده در انتخابات؛
۶. فراهم‌سازی یکسان زمینه رقابت سالم برای همه نامزدها، به دور از هرگونه تبعیض در اعطای فرصت‌ها و امکانات؛
۷. اهتمام به مشارکت حداکثری صاحبان حق رأی؛
۸. اطلاع‌رسانی دقیق و به موقع درباره وظایف محول به مراجع ذی ربط، رسانه‌ها و افکار عمومی؛

۱۰۴. اصول و ارزش‌های اخلاقی انتخابات، وزارت کشور، ستاد انتخابات.

۹. گزارش به موقع، شفاف و کامل تخلف‌های انتخاباتی به مراجع مربوط؛
۱۰. برخورد و تعامل برابر با گروه‌های مختلف قومی، مذهبی، جنسیتی، طبقاتی، صنفی، حزبی و...؛
۱۱. صیانت از آرای ملت و حساسیت درباره هر گونه تقلب و دست کاری، و جلوگیری از آن؛
۱۲. انتقادپذیری و پاسخ‌گویی در برابر مراجع قانونی و افکار عمومی؛
۱۳. حفظ بی‌طرفی در اظهارات رسمی درباره نامزدها و طرف‌داران آنان؛
۱۴. همکاری صمیمانه و همدلانه مسئولان سازمان‌ها، ادارات و ارگان‌ها با مجریان و ناظران در جهت برگزاری هرچه سالم‌تر و آرام‌تر انتخابات؛
۱۵. تلاش سازمان‌ها، ادارات و ارگان‌ها در جهت آموزش همگانی برای شرکت آگاهانه و مسئولانه در انتخابات، به دور از هرگونه تهدید و تطمیع کادر اداری و مردم؛
۱۶. صیانت از اطلاعات شخصی، محرمانه و طبقه‌بندی شده سازمان‌های دولتی درباره انتخابات، به ویژه اطلاعات مربوط به نامزدها و داوطلبان؛
۱۷. برخورد قاطع و ضابطه‌مند نیروهای انتظامی با برهم‌زنندگان نظم عمومی و هنجارهای اجتماعی، و اهتمام جدی در انجام وظیفه انتظامی و حفاظتی در شعب اخذ رأی‌گیری؛
۱۸. حساسیت قانونی نیروهای انتظامی، در قبال حفظ حریم و حدود و ضوابط قانونی و برخورد بدون اغماض با قانون‌شکنان؛
۱۹. اجتناب نیروهای نظامی از ورود به جناح‌بندی‌های سیاسی و جانب‌داری یا مخالفت با نامزدها، گروه‌ها، احزاب یا جریان‌های انتخاباتی، و توجه به ایفای نقش حرفه‌ای خود در اتحاد و همبستگی ملی.

ب. ناظران (شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی (در انتخابات شوراهای و

قوه قضائیه و عوامل نظارتی آنها)

۱. احترام و رعایت قوانین و مقررات انتخابات در حوزه نظارت؛
۲. رعایت بی طرفی در نظارت و بررسی صلاحیت‌ها؛
۳. به کارگیری افراد آموزش دیده و باتجربه، بدون توجه به گرایش‌های سیاسی؛
۴. تأکید بر حضور کافی و مؤثر ناظران در همه شعب رأی گیری؛
۵. نظارت بر گزارش به موقع، شفاف و کامل تخلف‌های انتخاباتی به مراجع مربوط؛
۶. همکاری صمیمانه با مجریان و پرهیز از دخالت‌های غیرقانونی در کار آنان؛
۷. اطلاع‌رسانی به موقع از رد صلاحیت‌ها با حفظ حیثیت اجتماعی افراد؛
۸. رسیدگی دقیق و بهنگام به شکایات، با پرهیز از هرگونه تبعیض میان افراد و جریان‌های مختلف انتخاباتی؛
۹. دقت در حفظ اسرار داوطلبان و نامزدها و صیانت از اطلاعات طبقه‌بندی شده انتخاباتی؛
۱۰. رعایت حیثیت اجتماعی و آبروی نامزدها در تحقیقات محلی؛
۱۱. انتقادپذیری و پاسخ‌گویی در برابر مراجع قانونی و افکار عمومی؛
۱۲. تلاش قوه قضائیه در فراهم سازی زمینه برخورد قاطع با تخلف‌های انتخاباتی.

ج. مطبوعات و رسانه‌ها

۱. رسانه‌های دولتی و عمومی

- ا. احترام به قوانین و مقررات انتخابات؛
- ب. اهتمام به آموزش و تشویق مردم به مشارکت در انتخابات؛
- ج. ترویج اصول و ارزش‌های اخلاقی انتخابات؛
- د. فراهم‌سازی زمینه بدون تبعیض برای تبلیغات همه نامزدها و جریان‌های انتخاباتی؛
- ه. حفظ بی‌طرفی کامل انتخاباتی و صیانت از لوازم انتخابات آزاد؛
- و. رعایت قواعد ناظر به آرامش و نظم عمومی در انتخابات، و پرهیز از هرگونه فضاسازی به سود یا زیان حزب یا نامزد خاص.

۲: رسانه‌های خصوصی

- ا. احترام به قوانین و مقررات انتخابات؛
- ب. اهتمام به آموزش و عمق بخشیدن و رشد آگاهی عمومی در زمینه انتخابات و لوازم آن؛
- ج. ترویج ارزش‌های اخلاقی انتخابات و به‌کارگیری ادبیات صادقانه، وحدت بخش، امیدوارکننده و نشاط آور در عرصه انتخابات؛
- د. ترویج نگاه وظیفه‌گرایانه و قانون‌مدار به تبلیغات انتخاباتی و پرهیز

از نگاه کاسب کارانه به آن؛

ه. حمایت معقول و اخلاقی از حزب و جریان متبوع با پرهیز از تخریب

و نادیده گرفتن شایستگی‌های احزاب و جریان‌های رقیب؛

و. احترام به ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب و نظام اسلامی و پرهیز از

انتشار مطالب موهن درباره افراد حقیقی و حقوقی؛

ز. رعایت قواعد ناظر به حفظ آرامش و نظم عمومی، و پرهیز از

جوسازی به سود یا زیان حزب یا نامزد خاص، و تحریک تعصبات

قومی، مذهبی، صنفی، گروهی و محلی؛

ح. کمک به ایجاد فضای نقد منصفانه و مشفقانه درباره عملکرد ارکان

انتخابات و دوری از هرگونه اعتماد به گزارش‌ها و القائنات بیگانگان و

معاندان نظام اسلامی.

د. نخبگان و شخصیت‌های تأثیرگذار

۱. احترام به قوانین و مقررات انتخابات و کمک به ترویج روحیه قانون‌گرایی در جامعه؛
۲. تلاش برای رشد آگاهی عمومی، نشاط اجتماعی، و مشارکت آگاهانه و حداکثری در انتخابات؛
۳. توجه و احترام به ارزش‌های دینی و ملی در بیانیه‌ها و سخنرانی‌ها و موضع‌گیری‌ها؛
۴. توصیه به دقت و مطالعه در شناسایی احزاب، جریان‌های سیاسی یا نامزدهای انتخاباتی، و پرهیز از اظهارنظرهای غیر مسئولانه؛
۵. کمک به شناخت معیارهای نامزد اصلح و ایجاد روحیه نقد منصفانه و اخلاقی عملکرد ارکان دخیل در انتخابات؛
۶. حفظ وقار و منزلت اجتماعی در مواجهه با سود یا زیان جریان‌های انتخاباتی؛
۷. حفظ هشیاری در برخورد با مخالفان نظام و پرهیز از اعتماد به بیگانگان و معاندان.

هـ. داوطلبان، نامزدها، احزاب و ستادهای انتخاباتی

۱. احترام به قوانین و مقررات انتخاباتی در همه مراحل انتخابات؛
۲. احترام به اصول و ارزش‌های اساسی نظام اسلامی؛ مانند اسلامیت، جمهوریت، استقلال، آزادی و عدالت؛
۳. نگاه وظیفه‌گرایانه و خدایسندانه به ثبت نام و قرار گرفتن در معرض انتخاب مردم، و پرهیز از انگیزه‌های مادی و هواپرستانه؛
۴. کناره‌گیری و انصراف از داوطلبی و نامزدی در هر یک از مراحل انتخابات، در صورت آگاهی از حضور فرد یا افراد شایسته‌تر؛
۵. ترجیح مصالح عمومی و ملی بر منافع شخصی و گروهی؛
۶. حفظ متانت و شرح صدر اسلامی در صورت رد صلاحیت شدن، و دوری از جنجال آفرینی؛
۷. رعایت انصاف و ادب در برخورد با رقبای و احترام به قواعد اخلاقی رقابت؛
۸. رعایت اعتدال و پرهیز از اسراف و زیاده‌روی در هزینه‌ها؛
۹. اهتمام به حفظ پاکیزگی محیط زیست و پرهیز از آلودگی‌های محیطی در تبلیغات؛

۱۰. توجه به عزت نفس و کرامت انسانی و دوری از هر گونه تهدید یا تطمیع، خرید و فروش رأی، یا وام‌دار شدن به صاحبان ثروت و قدرت؛
۱۱. حفظ هشیاری تبلیغاتی و پرهیز از اتکا و اعتماد به بیگانگان و رسانه‌های معاند نظام، یا افشای اسرار نظام؛
۱۲. تعهد به شفاف‌سازی منابع مالی و هزینه‌های انتخاباتی، و اطلاع‌رسانی به افکار عمومی و عدم استفاده از امکانات دولتی و عمومی؛
۱۳. رعایت انصاف در تبلیغات و اجتناب از زیر سؤال بردن دستاوردهای نظام اسلامی و نادیده گرفتن زحمات و خدمات دولت‌ها؛
۱۴. تعهد به برنامه‌محوری در تبلیغات انتخاباتی، و پرهیز از کلی‌گویی و فریب افکار عمومی؛
۱۵. آموزش قوانین انتخابات و مفاد منشور اخلاقی به اعضای ستاد انتخاباتی و تأکید بر حفظ و رعایت آن‌ها؛
۱۶. همکاری صمیمانه و سازنده با برگزارکنندگان در جهت برگزاری هرچه سالم‌تر انتخابات؛
۱۷. پذیرفتن نتیجه انتخابات و پیگیری اعتراض‌ها یا شکایت‌های احتمالی از طریق نهادهای قانونی؛
۱۸. تبدیل فضای رقابت به فضای همکاری سازنده با جریان پیروز در انتخابات.

و. انتخاب کنندگان

۱. احترام به قوانین و مقررات انتخابات، و همکاری با مجریان و عوامل انتخابات؛
۲. کسب آگاهی درباره قوانین مربوط به رأی دهندگان و رعایت دقیق آن‌ها؛
۳. مشارکت فعال و مسئولانه در انتخابات، به منزله وظیفه‌ای دینی و ملی، و تشویق محترمانه سایر شهروندان به مشارکت در انتخابات؛
۴. تلاش برای کسب آگاهی دقیق درباره نامزدها و احزاب و برنامه‌های آن‌ها، برای اتخاذ تصمیم متعهدانه در انتخاب اصلح؛
۵. اهتمام به کسب آگاهی درباره معیارهای یک انتخاب درست و پرهیز از تعصبات قومی، مذهبی، محلی؛
۶. رعایت احترام نامزدها و احزاب و طرف‌داران آن‌ها؛
۷. اهتمام به نظارت اجتماعی و انجام درست فریضه امر به معروف و نهی از منکر در انتخابات برای پیشبرد اهداف یک انتخابات سالم؛
۸. شناخت اهمیت و ارزش حق رأی، به منزله حقی غیرقابل واگذاری و معامله؛
۹. احترام به نگرش‌ها و سلیقه‌های مختلف سیاسی و پرهیز از بدبینی و بدگمانی؛
۱۰. هوشیاری در برابر تبلیغات بیگانگان.

بایسته است تا با نگاه به عهد الهی خود با امام راحل رحمته الله، مقام معظم رهبری دامت ظله و شهیدان انقلاب اسلامی، انتخاباتی بصیرت‌مدار و اخلاق‌نشان را در تاریخ سیاسی جهان به ثبت رسانیم إن شاء الله.
 «إِنَّهَا إِنْ تَكُ مَثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ»؛^{۱۰۵} خدا اعمال بد و خوب خلق را گر چه به مقدار خردلی در میان سنگی یا در (طبقات) آسمان‌ها یا زمین پنهان باشد همه را (در محاسبه) می‌آورد، که خدا توانا و آگاه است.

منابع:

قرآن

نهج البلاغه

۱. ابن بابویه (صدوق)، محمد، الامالی، قم، نشر کتابچی، چ ششم، ۱۳۷۶ ه.ش.
۲. برقی، احمد، المحاسن، قم، نشر دار الکتب الاسلامیه، چ دوم، ۱۳۷۱ ه.ق.
۳. تیمی آمدی، عبدالوهاب، غرر الحکم و درر الکلم، قم، نشر دار الکتب الاسلامی، چ دوم، ۱۴۱۰ ه.ق.
۴. ثقفی کوفی، ابراهیم، الغارات، تهران، نشر انجمن آثار ملی، چ اول، ۱۳۹۵ ه.ق.
۵. خامنه‌ای [امام]، سید علی، تهران، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای دامت ظلته.
۶. خمینی [امام]، سید روح الله، صحیفه امام، تهران، نشر موسسه حفظ و نشر آثار امام رحمته، چ چهارم، ۱۳۸۵.
۷. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران، نشر دار الکتب الاسلامیه، چ چهارم، ۱۴۰۷ ه.ق.
۸. عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، قم، نشر مؤسسه آل البيت، چ اول، ۱۴۰۹ ه.ق.
۹. مجلسی، محمد تقی، بحار الانوار، بیروت، نشر دار احیاء التراث العربی، چ دوم، ۱۴۰۳ ه.ق.
۱۰. مفید، محمد بن محمد، الاختصاص، قم، نشر المؤتمر العالمی لالفیه الشیخ المفید، چ اول، ۱۴۱۳ ه.ق.
۱۱. منشور اخلاقی انتخابات وزارت کشور، ۲۸ بهمن ۱۳۸۶.
۱۲. منشور اخلاقی انتخابات در جمهوری اسلامی ایران، گروه اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، اردیبهشت ۱۳۸۸.
۱۳. منشور اخلاقی انتخابات، سازمان تبلیغات، ۲۰ خرداد ۱۳۸۸.
۱۴. منشور اخلاق انتخاباتی جبهه مردمی، ۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۶.

